УДК 796.012.575.332

ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ПЕРЕДАЧ М'ЯЧА В ОДИН І ДВА ДОТИКИ У ТОВАРИСЬКИХ МАТЧАХ ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ

Ігор ЧОРНОБАЙ[1], Олег БАЙРАЧНИЙ[2]

Львівський державний університет фізичної культури
Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. У статті проаналізовано показники виконання передач м'яча в один і два дотики гравцями європейських національних збірних команд та збірної України у товариських матчах 2011 року. Визначено відмінності в кількості та якості виконання передач м'яча ногами в один і два дотики. Отримані показники порівняно з середніми показниками кращих європейських клубних команд.

Ключові слова: передачі м'яча в один і два дотики, брак виконання, футболісти, команда.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими темами. Командні техніко-тактичні дії, зокрема, кількісні та якісні показники виконання передач м'яча вивчають багато науковців [1, 2, 3, 4, 5 та інші].

В ігрових ситуаціях передачі м'яча в один і два дотики збільшують швидкість долання відстаней ігрового поля, швидкість командної гри, урізноманітнюють напрямки розвитку атакувальних дій команд.

В опрацьованих літературних джерелах розкрито показники кількості передач м'яча у футболі [1, 2, 3, 4], також кількості передач м'яча в один дотик у фінальних турнірах чемпіонатів світу з футболу 1990 і 1994 років [5], середні показники кількості та ефективності передач м'яча в один дотик збірними командами у фінальному турнірі чемпіонату світу 1998 року [6, 7], кількості та ефективності передач м'яча в один і два дотики клубними європейськими командами високої кваліфікації [8].

Серед спеціальних літературних джерел ми не виявили наукові праці, де б порівнювалися кількісні та якісні показники виконання передач м'яча в один і два дотики гравцями європейських національних збірних команд та України в товариських матчах.

Дослідження проводилося згідно зі спільною темою науково-дослідної роботи кафедр футболу Львівського державного університету фізичної культури та Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2011 2015 роки „Науково-методичні основи удосконалення системи підготовки спортсменів у футболі з урахуванням особливостей змагальної діяльності" Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На основі аналізу передач м'яча у змагальній діяльності команд на чемпіонаті Європи 2004 року С. М. Журид, 2006, зробив висновок, що вони займають 50% – 65% від сумарного об'єму всіх техніко-тактичних дій у грі висококваліфікованих футболістів [3]. За даними інших авторів, передачі займають найбільшу кількість серед усіх техніко-тактичних дій команди – 34,7% [4].

Г. А. Лисенчук (2004), зазначає, що команда, яка виконала менше ніж 100 передач м'яча в один дотик за матч, заслуговує низьких оцінок за цим показником. Високих оцінок виконання передач в один дотик заслуговує команда, яка виконала понад 130 таких передач м'яча за матч [5].

Аналіз виконання передач м'яча в один дотик клубними європейськими командами високої кваліфікації показав, що найбільшу кількість передач м'яча в один дотик за матч виконує команда "Барселона" – 209 передач, у інших команд цей показник є нижчим, зокрема у "Челсі" – 127 [8]. Відсоток ефективності передач м'яча в один дотик коливається від 77% у "Мілана" до 91% у "Манчестера Юнайтед".

Виконання передач м'яча у два дотики коливається від 56 передач за гру у "Манчестер Юнайтед" до 30 передач. Відсоток ефективності передач м'яча у два дотики коливається від 95 % до 98 % в "Арсенала" і "Челсі" [8]. У зоні атаки ефективність виконання передач м'яча в один і два дотики значно нижча, ніж у середній зоні та зоні захисту [8].

© Чорнобай І., Байрачний О., 2012

Збірні команди Франції, Бразилії, Хорватії, Нідерландів, у матчах Кубка світу 1998 року виконували в середньому за гру, відповідно 88, 81, 75, 95, передач м'яча в один дотик ногами. У зоні захисту передачі м'яча вперед є точнішими (60%), ніж у зоні атаки, де точних передач 30 % - 40 % [6, 7].

Збірна команда України з футболу не брала участі у відбірковому турнірі до УЄФА ЄВРО 2012 у зв'язку з допуском у фінальний турнір на правах господаря чемпіонату Європи 2012 року. Команда готується до фінального турніру через низку товариських матчів, з яких кожний розглядався як контрольний. На нашу думку, актуальним є вивчення показників виконання передач м'яча в один і два дотики на прикладі збірної команди України та їх суперників.

Мета – Визначити показники виконання передач м'яча в один і два дотики (крім передач головою) у товариських матчах національних збірних команд (Австрії, Німеччини, Естонії, Чехії, Швеції, Франції та України) з футболу для подальшого вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих футболістів.

Завдання дослідження:

1. Визначити кількісні та якісні показники виконання передач м'яча в один і два дотики (крім передач головою) у товариських матчах національних збірних команд з футболу.
2. Визначити відмінності в показниках виконання передач м'яча в один і два дотики у цих матчах.

Методи та організація дослідження:

1. Аналіз літературних джерел.
2. Педагогічні спостереження за техніко-тактичними діями (передачами м'яча в один і два дотики).
3. Методи математичної статистики.
4. Теоретичний аналіз та узагальнення результатів досліджень.

Дослідження проводилися з використанням відеозаписів шістьох товариських футбольних матчів збірної команди України з національними збірними Франції (6 червня 2011 р.), Швеції (10 серпня 2011 р.), Чехії (7 вересня 2011 р.), Естонії (12 жовтня 2011 р.), Німеччини (11 листопада 2011 р.), Австрії (15 листопада 2011 р.). Аналіз виконання передач м'яча в один і два дотики здійснювався за допомогою програми "VLK media player".

Виклад основного матеріалу з аналізом отриманих наукових результатів. Аналіз відеозаписів товариських контрольних матчів показав, що найбільшу кількість передач м'яча в один дотик (окрім передач головою) виконали збірна Австрії – 145 та збірна Чехії – 133 передачі (рис. 1).

Найменшу кількість передач в один дотик виконала збірна України в іграх зі збірними Німеччини – 56 та Франції – 69. Показники виконання передач в один дотик в інших матчах коливаються в межах 128 – 85 передач.

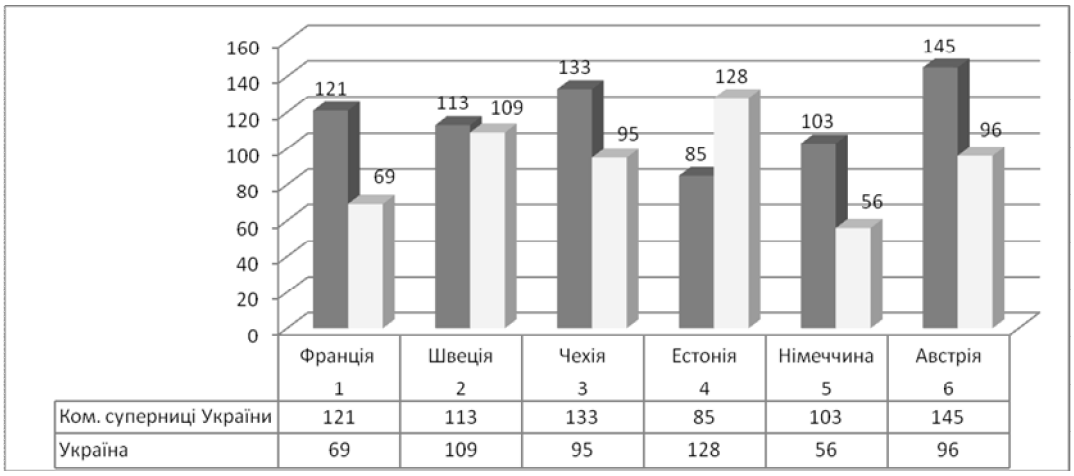

Рис. 1. **Показники кількості виконання передач м'яча в один дотик в товариських матчах національних збірних команд з футболу**

Найбільшу кількість передач м'яча у два дотики (окрім передач головою) виконала збірна України у товариських матчах з національними збірними Естонії – 181 та Швеції – 172 (рис. 2).

Найменшу кількість передач у два дотики виконала збірна України (68) у матчі зі збірною Австрії. Показники виконання передач у два дотики збірними командами в інших матчах коливаються у межах 141 – 81 передача.

Найменший відсоток браку передач м'яча в один дотик був у грі збірної команди України з чехами – 12,63 % та у грі збірної Франції з українцями – 14,04 % (табл. 1).

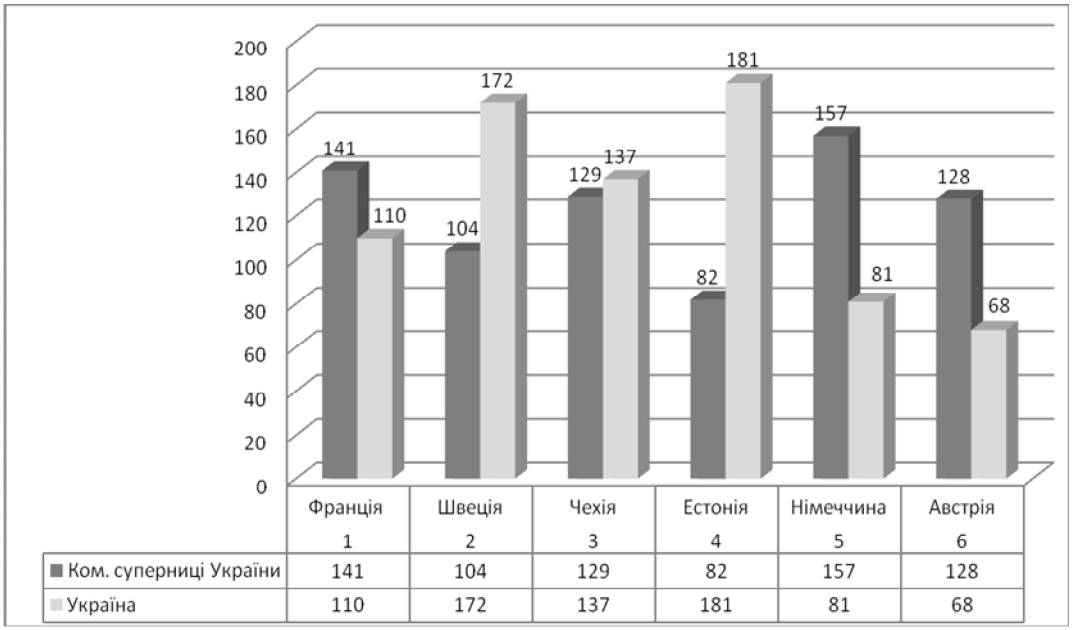

Рис. 2. **Показники кількості виконання передач м'яча у два дотики у товариських матчах національних збірних команд з футболу**

Найбільший відсоток браку передач м'яча в один дотик був у грі збірної команди Естонії з українцями – 27,05 % та в матчах збірної України зі шведами – 26,60 % й австрійцями – 26,04 %. Показники браку виконання передач м'яча в один дотик у інших команд коливаються в межах 16,55 % – 24,21 %.

Найменший відсоток браку виконання передач м'яча у два дотики був у іграх збірних команд Німеччини – 7,14 % та Франції – 9,21 % з українцями (табл.).

Найбільший відсоток браку передач м'яча у два дотики зафіксовано у грі збірної Естонії з українцями – 25,60 %. Показники браку виконання передач м'ячу два дотики у інших збірних коливаються в межах 10,93 % – 20,90 %.

У зоні атаки, на 1/3 частині поля від лінії воріт суперника найбільшу кількість передач в один дотик виконали у грі з українцями збірна команда Німеччини – 45 та Австрії – 38, а також збірна команда України у грі з естонцями – 38.

Показники кількості передач в один дотик у зоні атаки в інших збірних такі: 33 – у Чехії; 29 – у Франції, 20 – у Швеції, 18 – в Естонії. Збірна команда України в зоні атаки у грі з чехами виконала 25 передач в один дотик, зі шведами – 24, з австрійцями – 16, з французами – 11 і найменше з німцями – 8 передач в один дотик.

В зоні атаки найбільше передач м'яча у два дотики виконала збірна команди України у грі з естонцями (38) та збірна Німеччини у грі з українцями – 37 передач. Найменшу кількість передач у два дотики в зоні атаки виконала збірна України у грі з французами – 4 передачі.

Показники кількості передач у два дотики в зоні атаки в інших команд такі: 35 – у збірної Австрії, 30 – у Чехії; 18 – у Франції, 16 – в Естонії, 9 – у Швеції. Збірна команда України в зоні атаки у грі зі шведами виконала 31 передачу у два дотики, у грі з чехами – 26, з австрійцями – 11, з німцями – 9 передач у два дотики.

У зоні атаки найменший відсоток браку передач м’яча в один дотик був у грі збірної команди України зі збірною Чехії – 12,00 % та 12,12 % (табл.).

Таблиця

Показники браку виконання передач м'яча в один і два дотики у товариських матчах національних збірних команд з футболу

№ з/п.	Національна збірна країни	Відсоток браку передач м’яча в 1 і 2 дотики у матчі		Відсоток браку передач м’яча в 1 і 2 дотики в зоні атаки	
		1 дотик (%)	2 дотики (%)	1 дотик (%)	2 дотики (%)
1	Україна	26,04	14,7	50,00	18,18
2	Австрія	16,55	10,93	18,42	20,00
3	Україна	21,42	13,58	12,50	11,11
4	Німеччина	21,35	7,14	24,44	18,91
5	Україна	24,21	12,15	28,94	23,68
6	Естонія	27,05	25,60	44,44	25,00
7	Україна	12,63	15,32	12,00	23,07
8	Чехія	18,79	12,40	12,12	20,00
9	Україна	26,60	11,04	41,66	25,80
10	Швеція	18,58	15,38	25,00	22,22
11	Україна	17,39	20,90	27,27	25,00
12	Франція	14,04	9,21	24,13	22,22

Найбільший відсоток браку передач м’яча в один дотик у зоні атаки був місце у грі збірної команди України з австрійцями – 50% та Естонії з українцями – 44,44 %. Показники браку виконання передач м’яча в один дотик у інших команд коливаються в межах 12,50 % – 41,66 %.

У зоні атаки найменший відсоток браку виконання передач м’яча у два дотики був у грі збірної України зі збірною Німеччини – 11,11 % (див. табл. 1).

Найбільший відсоток браку передач м’яча у два дотики в зоні атаки мав місце у грі збірної команди України зі шведами – 25,80 %. Показники браку виконання передач м’яча два дотики в зоні атаки в інших збірних коливаються в межах 18,18% – 25,00 %.

Найбільше передач м’яча в один і два дотики виконали воротарі збірної України (16) у матчі з естонцями з браком виконання 43,75 % та збірної Чехії (14) у грі з українцями, з браком виконання 21,42 %. У інших матчах воротарі національних збірних команд виконували 11 і менше передач м’яча в один і два дотики.

Висновки.

1. Аналіз передач м’яча в один і два дотики за допомогою відеозаписів матчів виявив, що національні збірні Австрії, Чехії, України, Франції, Німеччини в окремих товариських матчах продемрнстрували високі показники кількості передач м’яча в один (близько 121 – 145) і два дотики (128 – 181) (окрім передач головою) з низькими відсотками браку їх виконання.

Малу кількість передач м’яча в один (56 – 85) і два дотики (68 – 82), з високим відсотком браку передач м’яча в один (понад 26 %) і два дотики (25 %) встановлено в матчах збірних України та Естонії проти сильніших за рейтингом збірних команд, коли українці та естонці застосовували гру «від захисту».

2. У товариських матчах з футболу 2011 року з участю збірної України європейські національні збірні команди виконали більше передач м’яча у два дотики, ніж виконують у середньому за матч клубні європейські команди високої кваліфікації. Показники кількості виконання передач м’яча в один дотик та брак виконання передач в один і два дотики коливаються в однакових межах.

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямку. Визначення якісних і кількісних показників виконання передач в один і два дотики футбольними командами в матчах Чемпіонатів світу, Європи, інших континентів, чемпіонатів країн світу, української Прем'єр-ліги та юнацьких команд.

Список літератури

1. *Перепелица П. Е.* Уровень командного контроля мяча у ведущих команд на 18-м чемпионате мира в Германии / Перепелица П. Е., Демкович С. Э. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х. : ХХПІ, 2007. – № 1. – С. 98-101.

2. *Чорнобай І.* Показники виконання передач чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах чемпіонатів світу 1970 – 2010 років / І. М. Чорнобай, Й. Г. Фалес Є. А. Савчук // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л. : [б.в.], 2011. – Вип. 60. – С. 45 – 50.

3. *Журид С. М.* Дослідження передач висококваліфікованих футболістів за підсумками чемпіонату Європи-2004 р. / Журид С. М. // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. – Х., 2006. – № 9. – С. 55 – 57.

4. *Соломонко О.* Визначення командних техніко-тактичних дій (передач) команди ФК „Карпати" (Львів) у національному чемпіонаті України / Олександр Соломонко, Ігор Карпа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Євгена Приступи – Л., 2010. – Вип. 14, т. 1. – С. 304 – 310.

5. *Лисенчук Г. А.* Теоретико-методичні основи керування підготовкою футболістів : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт" / Лисенчук Геннадій Анатолійович; НУФВіСУ. – К., 2004. – 27 с.

6. *Голомазов С.* Футбол. Анализ игр Кубка Мира 1998 г.: метод. разработки для слушателей ВШТ. Выпуск 12 / С. Голомазов, Б. Чирва. – М. : РГАФК, 1999. – 55 с.

7. *Шамардин В. Н.* Моделирование подготовленности квалифицированных футболистов : учебное пособ. / В. Н. Шамардин. – Д. : Пороги, 2002. – 201 с.

8. *Салем Мохамед.* Сравнительный анализ техники передачи мяча у футболистов / Салем Мохамед // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. – Х., 2006. – № 9. – С. 96 – 98.

ПОКАЗАТЕЛИ ВЫПОЛНЕНИЯ ПЕРЕДАЧ МЯЧА В ОДНО И ДВА КАСАНИЯ В ТОВАРИЩЕСКИХ МАТЧАХ СБОРНОЙ УКРАИНЫ ПО ФУТБОЛУ

Игорь ЧОРНОБАЙ[1], Олег БАЙРАЧНЫЙ[2]

Львовский государственный университет физической культуры
Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Аннотация. В статье проанализированы показатели выполнения передач мяча в одно и два касания игроками европейских национальных сборных команд и сборной Украины в товарищеских матчах 2011 года. Определены отличия в количестве и качестве выполнения передач мяча ногами в одно и два касания. Полученные показатели сравнены со средними показателями лучших европейских клубных команд.

Ключевые слова: передачи мяча в одно и два касания, брак выполнения, футболисты, команда.

INDEXES OF IMPLEMENTATION OF PASSING THE BALL IN ONE AND TWO TOUCHES IN FRIENDLY MATCHES OF UKRAINIAN NATIONAL FOOTBOLL TEAM

Igor CHORNOBAY[1], Oleg BAYRACHNYI[2]

Lviv State University of Physical Culture
National University of Physical Education and Sport of Ukraine

Annotation. In the article the indexes of implementation of passing the ball in one and two touches by the players of the European national football and Ukrainian national football team in friendly matches in 2011 have been analysed. Quantitative and qualitative differences of passing the ball in one and two touches have been determined. The got indexes are compared to the middle indexes of the best European club football teams.

Key words: passing the ball in one and two touches, shortage of implementation, football players, team.